

Międzynarodowa transportowa dostępność lądowa powiatów w Polsce

Termin: 2009-10-14 - 2012-02-13

Kierownik: [Piotr Rosik](#)

Wykonawcy: Wojciech Pomianowski, [Piotr Rosik](#), Piotr Siłka, Marcin Stępiak

Numer projektu: N N306 0589 37

(projekt własny)

Przedmiotem projektu jest kompleksowa analiza międzynarodowej transportowej dostępności lądowej, tj. dostępności drogowej i kolejowej powiatów w Polsce. Na podstawie opisywanych w literaturze światowej podejść metodologicznych oraz badań kształtowania się międzynarodowych powiązań społeczno-ekonomicznych, zakłada się przeprowadzenie analizy wskaźnikowej dostępności transportowej przy użyciu zbudowanej do celów projektu aplikacji komputerowej na bazie technik GIS. Aplikacja komputerowa będzie umożliwiać prognozowanie zmian dostępności lądowej w wyniku realizacji inwestycji infrastrukturalnych oraz przeprowadzanie symulacji, również w międzynarodowym kontekście, przede wszystkim dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej. W aplikacji komputerowej zostanie użyty podkład grafowy złożony z kilkunastu tysięcy odcinków i kilku tysięcy węzłów sieci drogowej oraz kolejowej Polski jak i innych państw, których stan sieci drogowej i kolejowej ma znaczny wpływ na dostępność lądową Polski, tj. Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi oraz Litwy. Nacisk położony zostanie głównie na tzw. dostępność potencjałową, które to podejście, bazując na „interakcji mas” między węzłami sieci, jest blisko związane ze znanymi w geografii ekonomicznej modelami grawitacyjnymi. Projekt będzie zatem naturalnym rozszerzeniem badań potencjału jako miary dostępności, podejmowanych w ośrodku poznańskim przez prof. Zbyszko Chojnickiego (1966) oraz prof. Waldemara Ratajczaka (1999), jak i badań zespołów sieci komunikacyjnych przeprowadzanych przez Ryszarda Domańskiego (1973).

Cele projektu można podzielić na metodyczne, poznawcze oraz aplikacyjne. Cel metodyczny polega na wykonaniu postępu w zakresie rozumienia pojęcia dostępności transportowej w Polsce, przede wszystkim w zakresie empirycznej weryfikacji jej różnych postaci funkcyjnych. Będzie to możliwe dzięki dogłębnej analizie wielu teoretycznych podejść metodologicznych opisywanych w literaturze światowej i ich empirycznej weryfikacji za pomocą aplikacji komputerowej, na podstawie społeczno-ekonomicznych danych statystycznych w Polsce na poziomie NUTS 4 oraz danych na równie wysokim stopniu dezagregacji w pozostałych analizowanych krajach. Analiza metodologii i metodyki badania dostępności transportowej pozwoli na realizację celu poznawczego, jakim jest wskazanie różnic w dostępności lądowej powiatów do szeregu zmiennych charakteryzujących wielkość mas (ośrodków życia społeczno-gospodarczego), tj. przykładowo do liczby mieszkańców lub produkcji sprzedanej przemysłu. Modułowa budowa aplikacji komputerowej pozwoli na wybór dowolnego zbioru zmiennych ważnych z punktu widzenia użytkownika sieci transportowej. Dodatkowym celem poznawczym będzie analiza kierunków i natężenia międzynarodowych przepływów drogowych i kolejowych oraz opracowanie bazy statystycznej dotyczącej czasów przejazdów między stolicami powiatów, różnicującej kategorie dróg i uwzględniającej obszary zabudowane oraz kongestię.

Konsekwencją poznania różnic w dostępności lądowej między powiatami będzie realizacja celu aplikacyjnego, czyli, wzorem modeli ogólnoeuropejskich typu SASI, IASON, ESPON 1.2.1 oraz ESPON 1.4.4, umożliwienie, za pomocą szeregu wskaźników, analizy zmian transportowej dostępności lądowej powiatów w wyniku realizacji inwestycji infrastrukturalnych w kolejnych latach oraz symulację dotychczasowych zmian dostępności lądowej. Tym samym analiza zróżnicowania dostępności drogowej i kolejowej powiatów umożliwi zarówno teoretykom (geografom oraz ekonomistom), jak i praktykom (przedsiębiorcom, planistom, politykom oraz samorządowcom) dokonywać corocznego porównania powiatów pod kątem zmian ich dostępności. Z drugiej strony osiągnięte rezultaty pozwolą na ocenę efektów budowy lub modernizacji poszczególnych odcinków sieci drogowej lub kolejowej, m.in. w postaci ewaluacji projektów oraz programów w ramach Funduszy pomocowych. Istnieje potrzeba znacznego pogłębienia dotychczasowych wstępnych prac, jakie w dziedzinie dostępności transportowej zostały wykonane w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Wyniki badań będą mogły znaleźć zastosowanie w modelu prognozującym zmiany dostępności lądowej powiatów w Polsce, następujące w wyniku realizacji kolejnych inwestycji, przede wszystkim budowy odcinków autostrad, dróg ekspresowych, ale również obwodnic w ciągach dróg krajowych, jak i modernizacji lub budowy nowych linii kolejowych, w tym kolei dużych prędkości.

Publikacje

Monografie, raporty

- Rosik Piotr: [Dostępność lądowa przestrzeni Polski w wymiarze europejskim](#). Warszawa: PAN IGiPZ, 2012 - 307 s. (Prace Geograficzne; 233)